

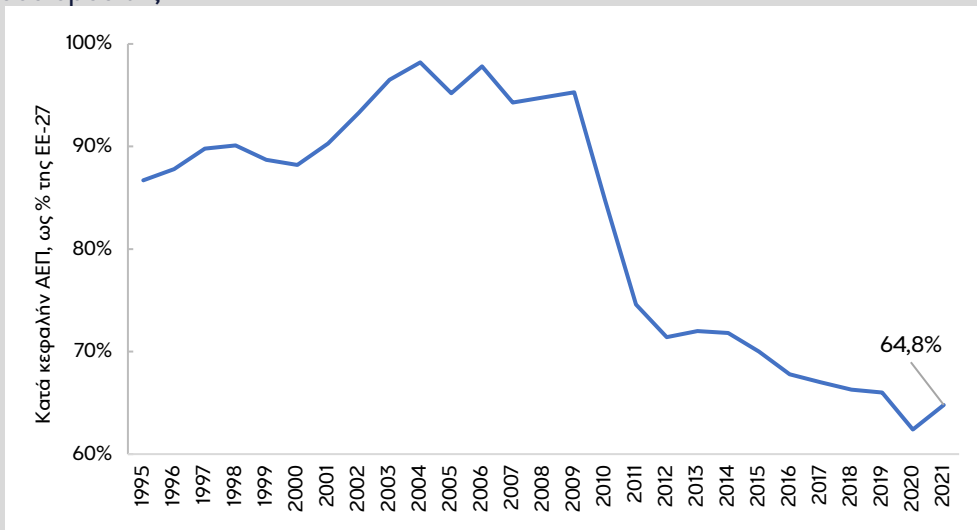
7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

26 Μαΐου 2022, Τεύχος 420

Ταμείο Ανάκαμψης – Η μεγάλη λίστα των μεταρρυθμίσεων και τα ορόσημα που πρέπει να επιτευχθούν έως το τέλος του χρόνου

Μετά από μια δεκαετία προσαρμογής, ύφεσης και στασιμότητας και μια διετία πρωτοφανούς κρίσης λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» ανταποκρίνεται στην επείγουσα ανάγκη της Ελλάδας για μια ισχυρή ανάκαμψη και σύγκλιση του εγχώριου κατά κεφαλήν εισοδήματος στον μέσο όρο της ΕΕ-27 (βλέπε Σχήμα 1). Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, θα πρέπει να επιτευχθεί πλήθος φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αποσκοπούν να βοηθήσουν την ελληνική οικονομία να γίνει πιο βιώσιμη, ανθεκτική και καλύτερα προετοιμασμένη για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης. Πιο συγκεκριμένα το σχέδιο περιλαμβάνει 106 επενδύσεις και 68 μεταρρυθμίσεις που διαρθρώνονται στους εξής 4 πυλώνες: 1^{ον} πράσινη μετάβαση, 2^{ον} ψηφιακή μετάβαση, 3^{ον} απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή και 4^{ον} ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας.

Σχήμα 1: Ελλάδα – Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε μονάδες κοινής αγοραστικής δύναμης), ως ποσοστό (%) του μέσου όρου της ΕΕ-27

Πηγή: Eurostat, Eurobank Research

Η Ελλάδα αναμένει συνολικά πόρους €30,5 δισεκ. για την περίοδο 2021-2026, εκ των οποίων €18,1 δισεκ. σε επιχορηγήσεις και €12,4 δισεκ. σε δάνεια.¹ Προϋπόθεση για να επιτευχθεί η πλήρης απορρόφηση των προαναφερθέντων κεφαλαίων έως το 2026 είναι ότι η Ελλάδα θα ολοκληρώσει εγκαίρως

¹ Το τελικό ποσό που θα λάβει η χώρα μας θα προσδιοριστεί περί τα τέλη Ιουνίου 2022.

Συγγραφείς

Ελια Τσιαμπάου
 Οικονομική Αναλύτρια
etsiampaou@eurobank.gr

όλα τα σχετικά ορόσημα και στόχους που έχουν τεθεί. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 9 Αυγούστου 2021, εκταμίευσε στην Ελλάδα με τη μορφή προχρηματοδοτήσεων το ποσό των €3,96 δισεκ. (που αντιστοιχεί στο 13% των συνολικών επιχορηγήσεων και δανείων), ως εναρκτήριο λάκτισμα για την εφαρμογή των απαιτούμενων κρίσιμων επενδυτικών και μεταρρυθμιστικών μέτρων. Η πρώτη δόση του Ταμείου Ανάκαμψης ύψους €3,6 δισεκ., εκ των οποίων €1,72 δισεκ. αφορά επιδοτήσεις και €1,84 δισεκ. δάνεια, εκταμιεύτηκε στις 8 Απριλίου 2022, ύστερα από τη θετική αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 28 Φεβρουαρίου, καθώς η χώρα ολοκλήρωσε με επιτυχία τα δεκαπέντε (15) ορόσημα που συνδέονταν με το πρώτο αίτημα πληρωμής. Τα ορόσημα αυτά συνδέονταν με μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, της ηλεκτρικής κινητικότητας, της διαχείρισης αποβλήτων, της αγοράς εργασίας, της φορολογίας, του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, των δημόσιων μεταφορών, καθώς και του συστήματος λογιστικών και λοιπών ελέγχων της Ελλάδας για την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Ωστόσο, η Ελλάδα θα πρέπει να εκπληρώσει επιπλέον εξήντα πέντε (65) ορόσημα έως το τέλος του 2022, έτσι ώστε να μπορέσει να διεκδικήσει ακόμα 2 δόσεις συνολικού ύψους €5,3 δισεκ. Αναλυτικότερα, η δεύτερη δόση ύψους €1,72 δισεκ. αφορά μόνο επιδοτήσεις και συνδέεται με εικοσιπέντε (25) ορόσημα, τα οποία θα πρέπει να ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2^{ου} τριμήνου του 2022. Κάποια από τα εν λόγω ορόσημα έχουν ξεκινήσει να υλοποιούνται ή/και τείνουν να ολοκληρωθούν πριν τη λήξη της προθεσμίας, όπως η μεταρρύθμιση για την απλούστευση της αδειοδότησης των ΑΠΕ, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των ΜμΕ μέσω συστήματος κουπονιών (voucher), το στρατηγικό σχέδιο για την επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση, και διά βίου μάθηση, ο καθορισμός των προδιαγραφών για τη διασύνδεση των ηλεκτρονικών ταμειακών μηχανών και των POS με την ΑΑΔΕ, η παροχή φορολογικών και οικονομικών κινήτρων για τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών και εταιρικών μετασχηματισμών των ΜμΕ, ο οικονομικός μετασχηματισμός του γεωργικού τομέα και η δημιουργία νέων βιομηχανικών πάρκων. Η τρίτη δόση ύψους €3,6 δισεκ., εκ των οποίων €1,72 δισεκ. αφορά επιδοτήσεις και €1,84 δισεκ. δάνεια, συνδέεται με την επίτευξη επιπλέον σαράντα (40) ορόσημων έως το τέλος του 4^{ου} τριμήνου του 2022, γεγονός που καθιστά την έγκριση της εκταμίευσής της ακόμα πιο απαιτητική. Οι μεταρρυθμίσεις που πρέπει ολοκληρωθούν έως το τέλος του έτους συνοψίζονται στους εξής άξονες: ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας (ήτοι δεύτερος και τρίτος κύκλος του εξοικονομώ) και κατάρτιση πολεοδομικών σχεδίων κατ' εφαρμογή της πολεοδομικής μεταρρύθμισης, θέσπιση πλαισίου εγκατάστασης και λειτουργίας υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και εφαρμογή νέας ρύθμισης της αγοράς ηλεκτροκίνησης για την υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας από λεωφορεία, νέο δίκτυο οπτικών ινών σε κτίρια και κατοικίες, νέα νομοθεσία διαχείρισης αποβλήτων για την εφαρμογή βιώσιμης υγειονομικής ταφής και ανακύκλωσης (χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων και των μετάλλων, του χαρτιού, του γυαλιού και του πλαστικού έως το τέλος του 2022) και μεταρρύθμιση της πολιτικής για τα ύδατα για την αειφόρο χρήση των πόρων, ψηφιοποίηση αρχείων και συναφών υπηρεσιών, παροχή «πελατοκεντρικών» υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης, μέσω της απλούστευσης και της βελτίωσης των διαδικασιών, των βελτιώσεων στα συστήματα και της συμμόρφωσης με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές και πολιτικές, πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην ψηφιακή μετάβαση και τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, βελτίωση της ανθεκτικότητας, της προσβασιμότητας και της βιωσιμότητας της υγειονομικής περίθαλψης, νέο πλαίσιο καταπολέμησης του λαθρεμπορίου, καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της διαφθοράς, βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης,

νομοθεσία για τη μεταρρύθμιση της απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα και δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του αγροτοδιατροφικού τομέα (ήτοι ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας ανοικτής ψηφιακής γεωργικής υποδομής και γνωστικού γεωργικού περιβάλλοντος για την παραγωγική διαδικασία και τη διαχείριση των φυσικών πόρων).

Είναι γεγονός ότι η Ελλάδα έχει κάνει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση του σχεδίου, καθώς και του ευρύτερου προγράμματος μεταρρυθμίσεων. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τη θετική αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στα πλαίσια της 14^{ης} έκθεσης ενισχυμένης εποπτείας, η οποία δημοσιεύτηκε στις αρχές αυτής της εβδομάδας. Όπως συμπεραίνει και η Κομισιόν, οι ελληνικές αρχές έχουν κάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να επιτύχουν τις συγκεκριμένες δεσμεύσεις που είχαν στους τομείς της δημόσιας οικονομικής διαχείρισης, της φορολογίας ακινήτων, των επιδομάτων αναπηρίας, των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και της δικαιοσύνης, ενώ συμφώνησαν και για την επέκταση της εντολής (mandate) του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Επιπλέον, η χώρα ολοκλήρωσε ευρύτερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης των δημοσίων συμβάσεων και τη δημιουργία τμήματος Στατιστικής Δικαιοσύνης στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Ως συνέπεια, η Επιτροπή έδωσε το πράσινο φως για την έξοδο της Ελλάδας από το καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας στις 20 Αυγούστου του 2022. Ωστόσο, υπάρχουν και εκκρεμείς δεσμεύσεις, ιδίως όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα των πολιτικών του χρηματοπιστωτικού τομέα, της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, του κτηματολόγιου, της κωδικοποίησης της εργατικής νομοθεσίας και της επίτευξης των συμφωνηθέντων στόχων για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών, όπου πρέπει να ολοκληρωθούν έως τον Οκτώβριο του 2022.

Εν κατακλείδι, η Ελλάδα παρά τη προσήλωση της στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, έχει μπροστά της μια μεγάλη λίστα από ορόσημα/δεσμεύσεις τα οποία πρέπει να ολοκληρώσει επιτυχώς σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Πρόκειται για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες αναμένεται να αυξήσουν την παραγωγικότητα, μέσω της βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ψηφιοποίησης του κράτους και της οικονομίας, να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντος και να αυξήσουν το ποσοστό συμμετοχής του ενεργού πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό. Η πλήρης εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, δηλαδή η χρήση του συνόλου της χρηματοδότησης και η πλήρης εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, είναι πολύ σημαντική, καθώς δύναται να συνεισφέρει σημαντικά στην άνοδο του πραγματικού ΑΕΠ της Ελλάδας τα επόμενα χρόνια (κατά 6,9% σε σχέση με το σενάριο βάσης βάσει των εκτιμήσεων της ΤτΕ² ή 7,3% βάσει των εκτιμήσεων του ΣΟΕ³).

² Μαλλιάρopoulos, Δ., Παπαγεωργίου, Δ., Βασαρδάνη, Μ. και Βουρβαχάκη, Ε. (2021): “Η επίδραση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην ελληνική οικονομία”, στο *Οικονομικό Δελτίο Νο 53* της Τράπεζας της Ελλάδος, σσ. 7–28.

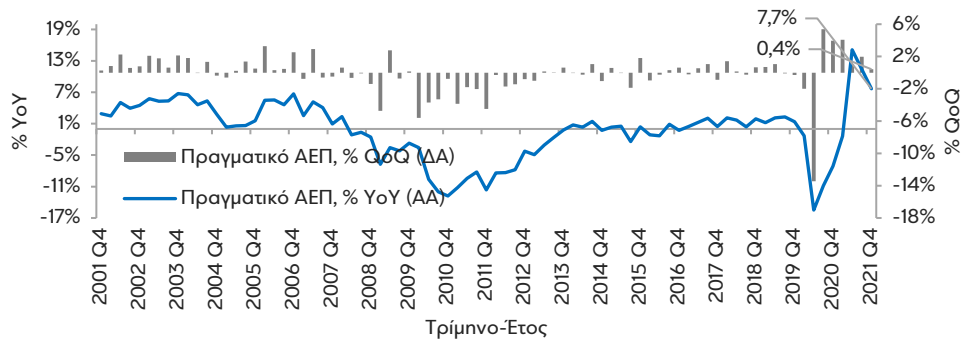
³ Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Ελλάδα 2.0.

Πίνακας Α1 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 4^ο τρίμηνο 2021 η ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν +7,7% YoY (+11,4% YoY (2021Q3) και -7,1% YoY (2020Q4)) και η αντίστοιχη τριμηνιαία μεταβολή ήταν +0,4% QoQ (+2,0% QoQ (2021Q3) και +3,9% QoQ (2020Q3))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαΐ-2022: 2022 +3,5%, 2023 3,1%

ΑΕΠ (% YoY, % QoQ)

Περίοδος: 2001Q4–2021Q4

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,3%

Διάμεσος: +0,5%

Μέγιστο: +15,1% (2021Q2)

Ελάχιστο: -15,5% (2020Q2)

AA = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

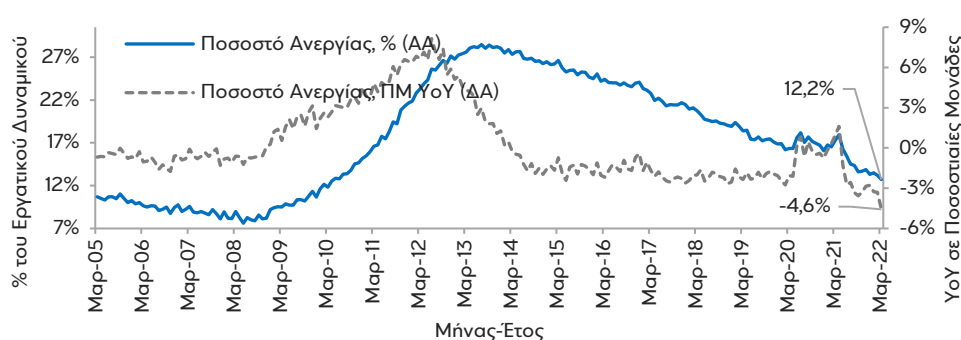
Δημοσίευση: 4/3/2022 (προσωρινά στοιχεία)

Επομ. δημ.: 7/6/2022

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Μάρτιο 2022 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 12,2% (12,7% (2/2022) και 16,8% (3/2021)) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν στο 13,9% (14,2% (2/2022) και 16,5% (3/2021))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαΐ-2021: 2022 13,7%, 2023 13,1%

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 2/2005-2/2022

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 17,2%

Διάμεσος: 16,9%

Μέγιστο: 28,0% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,1% (5/2008)

AA = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ. μοναδ.

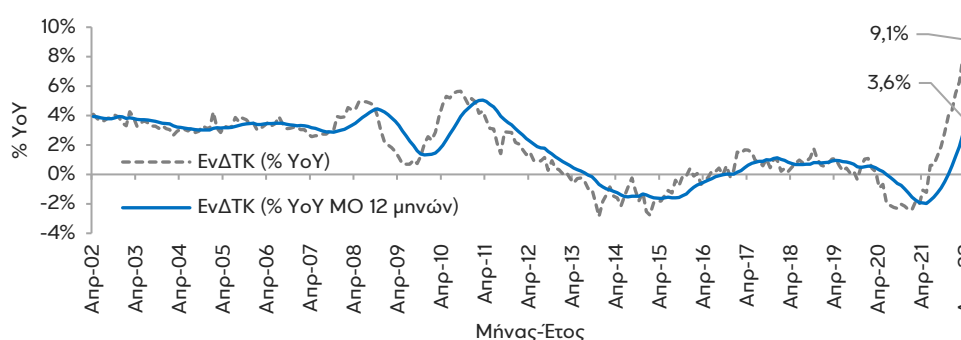
Δημοσίευση: 18/5/2022

Επομ. δημ.: 15/6/2022

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Απρίλιο 2022 η ετήσια μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν +9,1% YoY (+8,0% YoY (3/2022) και -1,1% YoY (4/2021)) και η αντίστοιχη μέση ετήσια μεταβολή (μέσος όρος 12 μηνών) ήταν 3,6% YoY (2,7% YoY (3/2022) και -1,9% YoY (4/2021))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μαΐ-2022: 2022 +6,3%, 2023 +1,9%

ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 4/2002-4/2022

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +1,7%

Διάμεσος: +1,6%

Μέγιστο: +9,1% (4/2022)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

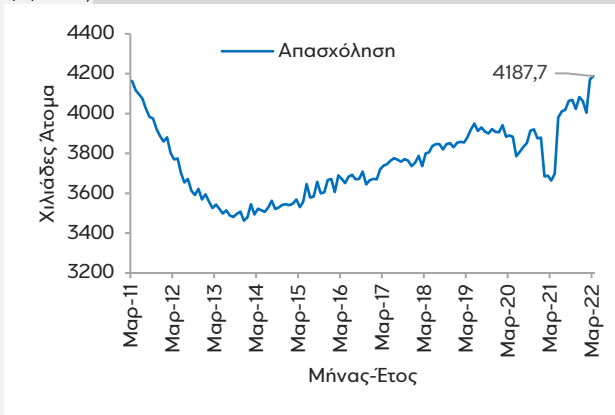
Δημοσίευση: 10/5/2022

Επομ. δημ.: 9/6/2022

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), Eurobank Research.

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας και Προσδοκιών (υψηλής συχνότητας) της Ελληνικής Οικονομίας

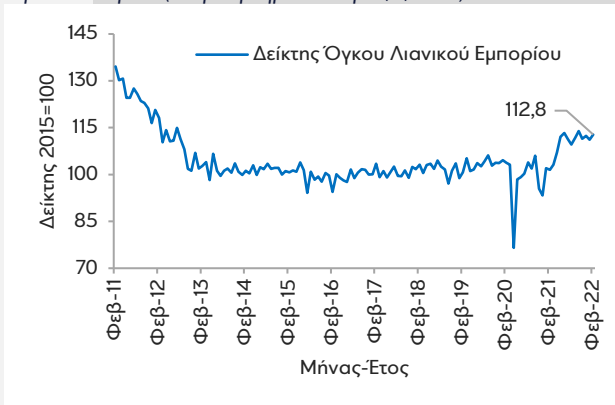
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): +14,3% YoY τον Μαρ-22 από +13,1% YoY τον Φεβ-22, +5,6% YoY την περίοδο Απρ-21 – Μαρ-22 (12Μ) από -2,5% YoY την περίοδο Απρ-20 – Μαρ-21 (επόμενη δημοσίευση: 15/6/2022)

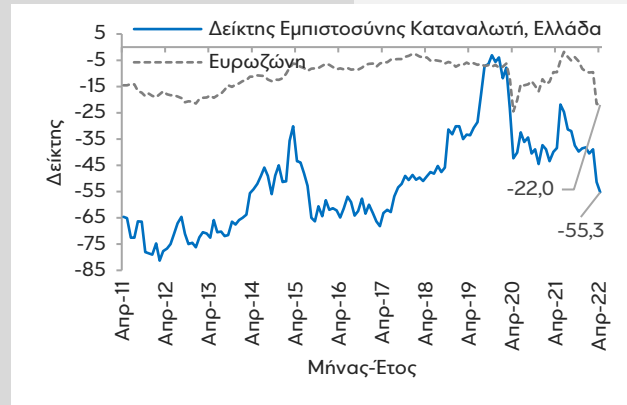
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 105,0 ΜΔ τον Απρ-22, -7,1 ΜΔ MoM και +6,1 ΜΔ YoY τον Απρ-22 από -1,9 ΜΔ MoM και +12,6 YoY ΜΔ τον Μαρ-22 (επόμενη δημοσίευση: 30/5/2022)

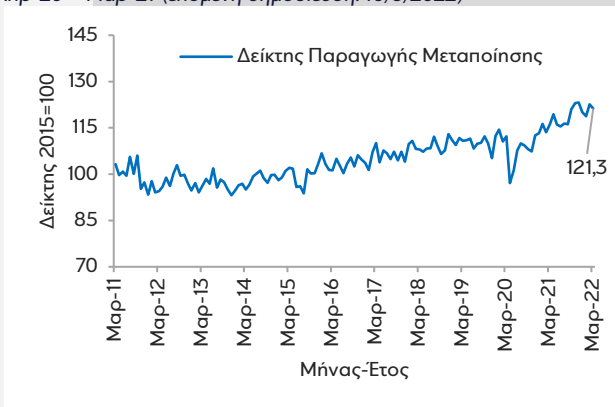
Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: +1,5% MoM και +11,2% YoY τον Φεβ-22 από -0,9% MoM και +9,0% YoY τον Ιαν-22, +12,6% YoY την περίοδο Μαρ-21 – Φεβ-22 (12Μ) από -5,0% YoY την περίοδο Μαρ-20 – Φεβ-21 (επόμενη δημοσίευση: 31/5/2022)

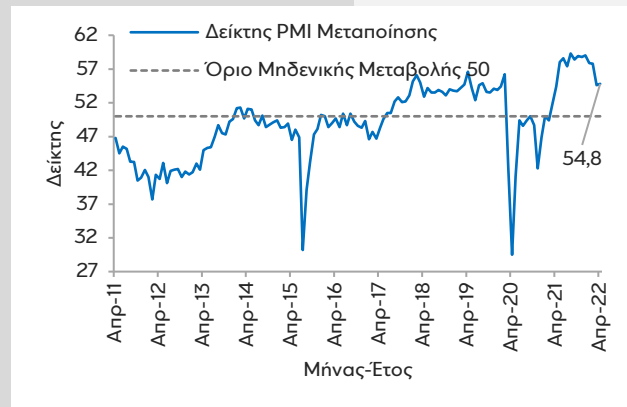
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -55,3 ΜΔ τον Απρ-22, -3,9 ΜΔ MoM και -16,9 ΜΔ YoY τον Απρ-22 από -12,5 ΜΔ MoM και -11,5 ΜΔ YoY τον Μαρ-22 (επόμενη δημοσίευση: 30/5/2022)

Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: -1,1% MoM και +4,3% YoY τον Μαρ-22 από +3,2% MoM και +7,9% YoY τον Φεβ-22, +9,2% YoY την περίοδο Απρ-21 – Μαρ-22 (12Μ) από -1,1% YoY την περίοδο Απρ-20 – Μαρ-21 (επόμενη δημοσίευση: 10/6/2022)

Δείκτης PMI Μεταποίησης: 54,8 ΜΔ τον Απρ-22, +0,2 ΜΔ MoM και +0,4 ΜΔ YoY τον Απρ-22 από -3,2 ΜΔ MoM και +2,8 ΜΔ YoY τον Μαρ-22 (επόμενη δημοσίευση: 1/6/2022)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), S&P Global, Eurobank Research.
Σημείωση: ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη και ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα.

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας

Δρ, Τάσος Αναστασάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706

Δρ, Στυλιανός Γώγος
Ερευνητής Οικονομολόγος
sgogos@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 456

Άννα Δημητριάδου
Οικονομική Αναλύτρια
andimitriadou@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 438

Μαρία Κασόλα
Οικονομική Αναλύτρια
mkasola@eurobank.gr
+ 30 210 40 63 453

Παρασκευή Πετροπούλου
Ανώτερη Οικονομολόγος
ppetropoulou@eurobank.gr
+ 30 214 40 63 455

Δρ, Θεόδωρος Ράπανος
Οικονομικός Αναλυτής
trapanos@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 711

Δρ, Θεόδωρος Σταματίου
Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatios@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 708

Ευαγγελία Τσιμπράου
Οικονομική Αναλύτρια
etsiampraou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 712

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiaferontos>
Ακολουθήστε μας στο twitter: https://twitter.com/Eurobank_Group
Ακολουθήστε μας στο LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein. Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc. reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc. that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

